

Rondreis CUBA - 21 dagen

LCU 8 - 18 21

Rondreis CUBA - 21 dagen

Socialisme en salsa

LCU 8 - 18 21

Uitgebreide routebeschrijving

Route

Dag tot dag schema

	Vervoer	Route	Overnachting
1	Vliegtuig, Transfer	Vertrek - Aankomst Havana	Havana
2		Havana	Havana
3		Havana	Havana
4	Bus, Ferry	Havana – Las Terrazas – Viñales	Viñales
5		Viñales / Bezoek tabaksplantage	Viñales
6	Bus	Viñales – Varkensbaai – Cienfuegos – Trinidad	Trinidad
7		Trinidad	Trinidad
8		Trinidad / Bezoek Playa Ancon	Trinidad
9	Bus	Trinidad – Valle de los Ingenios – Camagüey	Camagüey
10	Bus	Camagüey – Sierra Maestra	Sierra Maestra
11		Sierra Maestra	Sierra Maestra
12	Bus	Sierra Maestra – El Cobre – Santiago de Cuba	Santiago de Cuba
13		Santiago de Cuba	Santiago de Cuba
14	Bus	Santiago de Cuba – Baracoa	Baracoa
15		Baracoa	Baracoa
16		Baracoa	Baracoa
17	Bus	Baracoa – Camagüey	Camagüey
18	Bus	Camagüey – Santa Clara	Santa Clara
19	Bus	Santa Clara – Havana	Havana
20	Bus, Vliegtuig	Vertrek Havana	Vlucht
21	Vliegtuig	Aankomst	Aankomst

Dag 1 Vertrek - Aankomst Havana

Je vliegt vandaag naar Cuba. Je komt dezelfde dag aan op de **luchthaven van Havana** waar je **Cuba rondreis** start! Na aankomst op het vliegveld van Havana staat er een transfer voor je klaar die je naar het hotel brengt.

ECHT OP REIS TIP

Local Impact Score

Bij het samenstellen van onze reizen zoeken we naar manieren om de negatieve effecten van toerisme te beperken en positieve bijdragen aan bestemmingen en lokale gemeenschappen te stimuleren. Om inzichtelijk te maken welk deel van onze uitgaven en de uitgaven van onze reizigers bij de lokale gemeenschap terecht komt, hebben wij een Local Impact Score ontwikkeld. De Local Impact Score van deze reis is: **69**

Lees meer over de Local Impact Score.

Dag 2 Havana

's Ochtends maken we een **wandeling door Oud-Havana**. Op het kleine **Plaza Cathedral** staat een barokke kathedraal, je kunt hier even ontspannen op het terras. Niet ver van het Plaza Cathedral loop je het **Plaza de Armas** op, de oorspronkelijke stad vormde zich om dit plein. Veel belangrijke koloniale gebouwen getuigen er van de rijke historie. Eventueel kun je de eerste souvenirs al aanschaffen (er worden boekjes over revolutiehelden als **Che Guevara en Fidel Castro** verkocht). In het Oude Havana vind je ook het **Plaza Vieja**. De prachtige **koloniale huizen** rondom dit plein zijn prijzig en worden dan ook bewoond door de elite.

De middag is ter vrije besteding. De eigenaardige vervallen schoonheid van Havana maakt de hoofdstad tot een schilderachtige bestemming en een van de meest sfeervolle steden van het Caribisch gebied. Mimespelers, acrobaten, salsabands en jongeren die een honkbalwedstrijd spelen: h**et leven in Havana ligt op straat**.

ECHT OP REIS TIP

Meet the locals!

Later deze avond bezoeken we een van de meest hippe uitgaansplekken in Havana, **Fabrica De Arte Cubano**. Gevestigd in een oude fabriek hebben jonge kunstenaars een uitgaansgelegenheid gemaakt die helemaal nieuw is in Havana: tentoonstellingen, bars, theater, moderne dans en concerten. Kortom dé gelegenheid om met een glas mojito of wat tapas, je onder te dompelen in de **Cubaanse cultuur** en het uitgaansleven. Na afloop ga je op eigen gelegenheid terug naar je hotel.

Dag 3 Havana

Vrije dag. Havana telt **meerdere musea** die interessant zijn om te bezoeken, zoals het **Rummuseum** of het **Museum van de Revolutie**.

Maak ook eens een ritje in een oude felgekleurde Cadillac of Chrysler. De **Amerikaanse oldtimers** of '*carros americanos*' uit de jaren '50 lijken in extreem contrast te staan met de eclectische architectuur waar ze langs rijden.

Treed in de voetsporen van de **auteur Hemingway** en bezoek een van de barretjes die hem inspireerde, zoals '*El Floridita*', berucht om zijn **Daiquiri cocktails**. 's Avonds kun je kiezen uit veel gezellige restaurants in het oude centrum en lokken de opzwepende klanken uit een **Casa de la Trova** je de muziekcafés in.

ECHT OP REIS TIP

Verklein je plastic voetafdruk!

Wist je dat jij gemakkelijk kunt bijdragen aan het verminderen van plasticgebruik? Neem bijvoorbeeld je eigen hervulbare fles of herbruikbare tas mee op reis! Ook door "nee" te zeggen tegen plastic flesjes, tasjes, rietjes en aangeboden verzorgingsproducten in hotels kun jij bijdragen aan het verminderen van plastic afval!

Dag 4 Havana – Las Terrazas – Viñales

Vandaag vervolgt je **rondreis door Cuba** met Viñales als volgende bestemming. De **vallei van Viñales** is een schitterend natuurgebied en heel anders van karakter dan de rest van het eiland. Kenmerkend voor deze omgeving zijn de steile '*mogotes*'. Dit zijn grillige kalkbergen die ontstaan zijn toen het water dat onder het kalksteengebied stroomde voor zo veel gaten en grotten zorgde dat het in elkaar is gezakt.

ECHT OP REIS TIP

Las Terrazas

Onderweg breng je een bezoek aan een van de oudste koffieplantages van Cuba: Cafetal Buenavista. Waar vroeger de bonen werden opgeslagen, tref je nu een prachtig restaurant met een mooi uitzicht over de plantage waar je eventueel de echte Cubaanse koffie kunt proeven. Je maakt een korte koffietour waarbij je alles te weten komt over het koffieproces, van plukken, bonen drogen tot vermalen.

Ook bezoek je Las Terrazas, een coöperatie van 850 inwoners, gelegen in het prachtige natuurgebied Sierra del Rosario, een UNESCO Werelderfgoed gebied. Tegenwoordig vormt toerisme de belangrijkste bron van inkomsten, in het verleden waren dat de koffieplantages. In het natuurreservaat wordt uitleg gegeven over de aanleg en onderhoud van dit reservaat, waar alles wordt aangelegd en verbouwd: groenten, fruitbomen en het bijplanten van bomen.

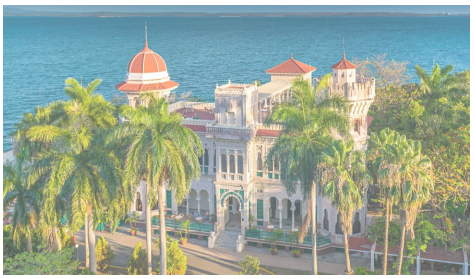

Dag 5 Viñales / Bezoek tabaksplantage
Vandaag staat er een bezoek aan het **familiebedrijf Coco Solo** op het programma, de hele familie werkt in de boerderij met fruitbomen, groenten en een **tabaksplantage**. De rode grond die de bodem bedekt is bijzonder vruchtbaar. Het gebied rond Viñales geldt als de **bakermat van Cuba's trots: de sigaar**. De streek bestaat grotendeels uit tabaksplantages. De tabak wordt te drogen gelegd in huisjes van palmbladeren. Alles wordt uitgelegd over de groei en de behandeling van de tabak tot de basis waarvan de **wereldberoemde Cubaanse sigaren** worden gemaakt.

NB: Een exacte datum is lastig te bepalen maar veel tabaksfabrieken en -plantages sluiten een aantal dagen voor kerst tot en met midden januari. Een bezoek is dan niet mogelijk.

De middag is ter vrije besteding. Je kunt bijvoorbeeld gaan **paardrijden** en Viñales op typisch Cubaanse wijze, onder begeleiding van een echte 'cowboy' gids, ontdekken. Natuurlijk kun je ook een **fiets huren** of er gewoon **te voet** op uit trekken. De **Cueva del Indio** is een grot waar je na een korte wandeling over een **onderaardse rivier** naar buiten vaart.

ECHT OP REIS TIP
Meet the locals!
In Trinidad en Viñales verblijf je in zogenaamde '***casa particulares***'. Dit is een soort *bed & breakfast*, **bij de Cubanen thuis**. Een unieke ervaring! De groep zal verdeeld worden over de verschillende '*casa particulares*', die dichtbij elkaar liggen. Per gezin kunnen tussen de 2 en 4 mensen verblijven. Verblijf in een *casa* betekent dat je te gast bent bij een Cubaanse familie, maar wel je eigen kamer hebt met eigen douche en toilet. Vaak is het mogelijk om te dineren bij 'je familie', vraag ter plaatse naar de mogelijkheden. Het ontbijt is inclusief.

Dag 6 Viñales – Varkensbaai – Cienfuegos – Trinidad
We gaan vandaag al vroeg op pad. Op weg van Viñales naar Trinidad doe je de **Varkensbaai** aan. Hier probeerden Cubaanse ballingen in 1961 tevergeefs Cuba binnen te vallen. In een klein museum (entreegeld exclusief) in **Playa Girón** leer je meer over die invasie.

Verder naar **Cienfuegos**, gelegen aan een mooie baai aan de zuidkust van Cuba. Je maakt hier een sightseeing door de stad (entreegeld exclusief). In veel gebouwen vind je de Franse invloed terug van de kolonisten uit de Amerikaanse staat Louisiana. Het **Parque Martí** is het middelpunt van de stad. Bezienswaardigheden zijn de **begraafplaats La Reina** met zijn grote marmeren grafbeelden en de kathedraal. Het **Palacio de Valle** is een leuke plaats voor een drankje (drankje inclusief).

Op weg naar Trinidad rijd je door valleien en over vlaktes, langs **suikerrietplantages** en dorpjes. Je deelt de weg met **cowboys te paard** en ossenkarren. Aan het eind van de dag arriveer je in het pittoreske Trinidad.

Dag 7 Trinidad

De tijd lijkt in **Trinidad** stil te hebben gestaan. In 1514 stichtte Diego Velázquez deze stad, die uitgroeide tot een belangrijke handelsplaats door de suikerindustrie. 's Ochtends maak je met je reisbegeleider een wandeling door de stad. Je bezoekt daarbij het **Museo Romantico** (inclusief entreegeld), ondergebracht in een schitterend koloniaal gebouw uit 1740, het **Palacio Brunet**. De tentoongestelde objecten geven goed weer hoe de rijkere klasse in het Cuba van de 18de eeuw leefde. Je kunt in de diverse kamers de originele meubels, kunstwerken en gebruiksobjecten bezichtigen. Vanaf de bovenste verdieping heb je een prachtig uitzicht over Trinidad.

De middag is ter vrije besteding. Bezienswaardigheden in de stad zijn het **Palacia Cantero** en het **Museo Municipal de la Historia** (met voorwerpen uit het welvarende verleden van Trinidad). De grootste bezienswaardigheid is echter de stad zelf. De pastelkleurige gebouwen zijn vrijwel nog volledig intact en creëren samen met de met kinderkopjes geplaveide straten een '*picture perfect*' openluchtmuseum. Onze tip: draag geen teenslippers als je door Trinidad wandelt, maar goede sneakers of wandelschoenen.

Wil je een **adrenalinekick**? Je kunt optioneel een **canopy tour** maken over een tokkelbaan (*zipline*) bij **Valle de los Ingenios**. Met een flinke snelheid zweef je over de boomtoppen en geniet je van een weids uitzicht over het groene landschap.

Dag 8 Trinidad / Bezoek Playa Ancon

In Trinidad geniet je van de **authentieke Cubaanse sfeer**, maar je kunt er natuurlijk ook voor kiezen om een dag te luieren op het op 15 kilometer afstand gelegen **Playa Ancon**. Lekker ontspannen, zwemmen of snorkelen. Kortom: genieten van een dagje aan het strand! Het vervoer van en naar het 'stadsstrand' van Trinidad is vandaag inbegrepen in je reissom (tijdstip in overleg met je reisbegeleider).

's Avonds is in Trinidad in het **Casa de la Música** en in het **Casa de la Trova** altijd wel iemand aanwezig om je de beginselen van de **rumba en salsa** te leren. Geniet van deze **Cubaanse ervaring** met een glas '*canchanchara*' (de lokale drank) in de hand!

ECHT OP REIS TIP

Speel mee met de locals!

Het Cubaanse spel dat je overal op straat gespeeld ziet worden: domino! Aan het eind van de middag zullen we deelnemen aan een **lokale domino competitie** in Trinidad. Voor je het weet ben je in gesprek verwikkeld met een speler, ook al is het misschien met handen en voeten! Wie durft?

Dag 9 Trinidad – Valle de los Ingenios – Camagüey
Een flinke rit brengt je vandaag van Trinidad naar **charmant Camagüey**. Je bezoekt onderweg de groene **Valle de los Ingenios**. In het 'Dal van de Suikermolens', heb je prachtig uitzicht over de ruïnes van de suikermolen, waar vroeger slaven in werkten. Op de **Manaca Iznaga plantage** leefden rond 1840 ongeveer 350 slaven. Het plantershuis staat er nog steeds, het fungeert tegenwoordig als bar en restaurant. Ook de slavenhutten (bekend als de *barracones*) staan er nog en een 45 meter hoge uitkijktoren (exclusief entreegeld), vanwaar men destijds toezicht hield op de slaven.

In het levendige stadje Camagüey staat een ontelbare hoeveelheid '*tinajones*' (grote aardewerken kruiken). Stap in een **paardenkoets** en laat je rondrijden of struin zelf door de straatjes. Het stratenplan is vroeger expres onlogisch in elkaar gezet om piraten te misleiden.

ECHT OP REIS TIP
Het mooiste plaatje
Willen we niet allemaal het mooiste plaatje maken?! Respecteer verboden gebieden en gevoelige/heilige plekken. Als je de kans krijgt om aanwezig te zijn bij heilige of persoonlijke momenten, vraag dan wel eerst aan de lokale mensen of ze het goed vinden dat je foto's maakt en respecteer hun privacy. Zo fotografeer je met respect voor de lokale cultuur en de mensen die je ontmoet.

Kijk voor een mooie indruk van onze Cuba rondreis eens op het tabblad impressies

Dag 10 Camagüey – Sierra Maestra
Een lange reisdag vandaag! Je reist langs **suikerrietplantages** naar het prachtige **gebergte Sierra Maestra**. Hier begon de strijd van **Fidel Castro en Che Guevara** tegen de dictatuur van Batista. In het nationaal park Sierra Maestra ligt tevens de hoogste berg van Cuba, de **Pico Turquino** (1972 meter). Je logeert in een hotel buiten het nationaal park.

ECHT OP REIS TIP
'Meet the locals'
Als je je inleest in de geschiedenis, politiek en cultuur van het land maakt dat het contact met de lokale bevolking een stuk makkelijker (en leuker!). Draag gepaste kleding waarbij je respect toont voor de lokale gebruiken en bevolking. Leer ook een paar woorden in de taal van het land, je zult zien hoe makkelijk je contact maakt!

Dag 11 Sierra Maestra
Vrije dag. Vanuit het hotel kun je deelnemen aan diverse optionele excursies. Je kunt bijvoorbeeld een **prachtige wandeling** maken door het gebergte Sierra Maestra, waarbij je uitleg krijgt over de flora en fauna in het nationaal park. Je wandelt langs boerderijen en plantages met fruit, cacao en koffie. Tijdens de wandeling maak je kennis met de lokale bewoners en de manier waarop ze leven. Ook een **rit te paard** behoort tot de mogelijkheden tijdens je verblijf in de **Sierra Maestra**.

Soms is het mogelijk om het rebellencentrum **Comandancia de la Plata**, waar de revolutie begon, optioneel te bezoeken. Hier leer je meer over de bekende geschiedenis van Cuba. *NB: Afhankelijk van de locatie van je hotel is deze excursie wel/niet mogelijk, het rebellencentrum ligt diep verborgen in het gebergte van de Sierra Maestra. Ook het weer kan van invloed zijn, zeker omdat het een hoger gelegen gebied is.*

Dag 12 Sierra Maestra – El Cobre – Santiago de Cuba
Vandaag vervolgt deze groepsreis door Cuba zich naar **Santiago de Cuba** met een rit over slechte wegen, door een **minder bekend deel van Cuba**. Onderweg stoppen we even in de **bedevaartsplaats El Cobre**, waar een kapel staat voor Cuba's beschermheilige **La Virgen de la Caridad del Cobre**. Na aankomst in Santiago de Cuba maak je een verkennende stadswandeling door het historische centrum en bezoek je de **begraafplaats Santa Ifigenia** (entreegeld betaal je ter plekke).

ECHT OP REIS TIP
Verklein je voetafdruk tijdens je verblijf
Als je in je accommodatie verblijft, wees dan zuinig met water en energie. Sluit ongebruikte apparaten en lichten af als je weggaat. Je kunt het hotelpersoneel vragen om handdoeken en beddengoed niet dagelijks te vervangen om water te besparen, ook als er geen instructie hierover ligt op je kamer. Respecteer lokale gebruiken en wees vriendelijk tegen het personeel voor een positieve ervaring voor zowel hen als jezelf.

Dag 13 Santiago de Cuba

Vrije dag. Santiago de Cuba was ooit de hoofdstad van het land. De sfeer in de stad is koloniaal en de meeste gebouwen zijn beter bewaard gebleven dan in Havana. Bij **Parque Céspedes** vind je het stadshuis, de **Catedral de la Asuncion** en het **Casa Granda Hotel**. Op het dakterras van dit hotel kun je een drankje bestellen en heb je prachtig uitzicht over de omgeving. Ook het **huis van Diego de Velázquez**, de veroveraar van Cuba, staat in deze buurt. Het werd in 1546 gebouwd en is het **oudste gebouw van Cuba**. Ook de woning van revolutieheld **Frank País** en de **Moncada barakken** moet je hebben gezien.

Vanuit Santiago zijn meerdere excursies mogelijk. Het **Castillo del Morro** is een Spaans fort dat nu een museum over de geschiedenis van de piraterij is. Vlakbij ligt **Cayo Granma**, een charmant eilandje in de baai van Santiago, met prachtige vergezichten en uitzicht op het Castillo del Morro.

Dag 14 Santiago de Cuba – Baracoa

Vandaag stap je weer in onze eigen bus naar **Baracoa**. Je rijdt door een droog gebied waar cactussen langs de weg groeien en door een vruchtbaar gebied met **bananen- en koffieplantages**. Baracoa ligt in een baai beschermd achter grote bergen. Door de **geïsoleerde ligging**, van de 'normale' route af, lieten internationale reizigers de stad eigenlijk altijd onbezocht. Het **authentieke karakter** van de stad is dan ook mooi bewaard gebleven.

In het zuidoosten van Cuba is de **traditionele Cubaanse '*son*'** ontstaan. Deze muziek- en dansstijl heeft Spaanse en Afrikaanse invloeden. De Spaanse '*canción*' en gitaar in combinatie met **Afrikaanse drumritmes** sloegen in de tweede helft van de 19de eeuw aan bij het volk. De stijl veroverde heel Cuba toen de soldaten die gelegerd waren in het oosten van het land '*son*' in Havana introduceerden.

Dag 15 Baracoa

Vrije dag. Baracoa, in 1512 gesticht door Diego Velázquez, is een rustige plaats. In deze **oudste plaats van Cuba** liet Columbus volgens de overlevering in 1492 een houten kruis achter op zijn zoektocht naar Indië. Het '**Cruz de la Parra**' wordt bewaard in een glazen kast met een zilveren voetstuk in een kerk die helaas meestal gesloten is.

In het oude centrum liggen alle interessante locaties op loopafstand van elkaar. De meeste vind je bij **Parque Independencia**, waar locals in de schaduw verzamelen om te schuilen voor de zon, **een potje schaak** te spelen of gebruik te maken van de wifi-connectie. De **veranda's en hoge stoepen** langs de autoloze straten geven je het idee dat je je in een western bevindt. Maar als 's avonds de **muzikanten** beginnen te spelen en de openbare tv aangaat op het plein, weet je weer dat je in Cuba bent. Hier moet je zijn om te **eten en drinken**, muziek te luisteren en natuurlijk te dansen!

Je kunt een tochtje maken in een **roeiboot op de rivier Toa**, met uitleg onderweg van een gids. De Toa is de meest waterrijke rivier van Cuba en wordt omzoomd door tropische bossen.

Dag 16 Baracoa

Vrije dag. Baracoa is een paradijsje voor natuurliefhebbers. Je vindt er groene bossen, een azuurblauwe zee en mooie baaien. Ook is het de thuisbasis van veel inwoners van Haïtiaanse en Jamaicaanse afkomst, een unieke bevolkingsmix. Baracoa is een perfecte plaats om **in alle rust aan het strand** te liggen. **Maguana Beach** is zo'n typisch wit strand met een blauwe zee zoals je dat kent van het Caribisch gebied. Andere bekende stranden zijn **Manglito Beach** en **Nibujon Beach**. Wandel langs het strand naar het pittoreske dorpje **Boca de Miel** ('Honingmond').

Ben je geen strandmens? Ook dan heeft de groene omgeving van Baracoa veel te bieden. **El Yunque** is een grote platte berg, niet ver van Baracoa. Een beetje zoals de Tafelberg in Zuid-Afrika. Het beklimmen van de berg kan veel voldoening geven. Het weer kan van invloed zijn op het wel/niet kunnen maken van de beklimming. Ook een bezoek aan het **Alejandro de Humboldt Nationaal Park** is een optie.

Dag 17 Baracoa – Camagüey

Een redelijk lange rit brengt je van Baracoa terug naar Camagüey. In het weekend is Camagüey populair onder de Cubanen uit omliggende dorpen. In de **Casa de la Trova** wordt tot in de vroege uurtjes gedanst en lokaal **bier en rum** gedronken.

ECHT OP REIS TIP

Eet je lokaal?

Ontdek je graag lokale smaken? Tijdens je vakantie is het de moeite waard om te genieten van plaatselijke gerechten. Lokale producten leggen vaak minder transportkilometers af voordat ze op je bord belanden. Minder transportkilometers kunnen bijdragen aan een lagere uitstoot die samenhangt met vervoer. Bovendien ondersteun je met het kopen van lokale producten de plaatselijke economie.

Dag 18 Camagüey – Santa Clara

We reizen verder naar **Santa Clara**. De stad is bekend vanwege **revolutieheld Che Guevara**, de beroemde vrijheidsstrijder. Hij was onderdeel van de groep die in 1956 op Cuba aankwam met de boot de Granma. In 1957 werd hij *Comandante* en vervulde hij een belangrijke rol naast **Fidel Castro** tijdens de eerste jaren van de revolutie. Che Guevara werd in 1967 in Bolivia geëxecuteerd toen hij probeerde daar zijn idealistische denkbeelden over te brengen.

Je bezoekt vandaag in Santa Clara het **Tren Blindado-monument** en **Café-Museo Revolucion**, dat vol hangt met foto's en voorwerpen uit de tijd van de revolutie. We verblijven in het centrum van Santa Clara. Zo is er meer **contact met de lokale bevolking** en gelegenheid om 's avonds ergens een drankje te nemen of te gaan eten.

Dag 19 Santa Clara – Havana

Het **monument van Che Guevara** in Santa Clara, '*Hasta la victoria siempre*' wat 'Altijd op Weg naar de Overwinning' betekent, vind je op het **Plaza de la Revolucion**. Je bekijkt het imposante standbeeld van Che (met zijn ene arm in een mitella en in de hand van zijn andere arm een geweer) en bezoekt het mausoleum (entreegeld inbegrepen) waar de stoffelijke resten van Che Guevara zich bevinden.

Je reist verder naar Havana. Maak 's avonds een wandeling langs de **Malecón, de zeeboulevard** en tevens populaire ontmoetingsplaats, zeer de moeite waard! Houd je camera gereed; want je kunt vooral bij ruig weer mooie plaatjes schieten van de zee die woest tegen de balustrade klapt.

Dag 20 Vertrek Havana

Tot je spijt vertrekt vandaag het vliegtuig naar huis, en eindigt hierbij jouw **Cuba groepsreis**.

Vergeet niet een **fles rum** in te pakken (niet in de handbagage!), want met alle **mooie herinneringen** die je nu rijker bent, zullen de mojito's thuis ook lekker smaken!

Dag 21 Aankomst
Vandaag arriveer je thuis.

FESTIVALREIS CUBA
Tijdens vertrekdatum 17 juli 2027 bezoek je het CARNAVAL te Santiago de Cuba. Op deze vertrekdatum zijn er wat 'muzikale extraatjes' opgenomen in je Cuba rondreis. Zo breng je in Havana een bezoek aan de recording studio Egrem of Abdala (de studio's van o.a. de ***Buenavista Social Club****, Chuco Valdez en* ***Nat King Cole****). Ook maak je in Havana een repetitie mee van de Guarachiritos in Regla, de jeugdafdeling van een befaamde carnavalsgroep. Ook in* ***Trinidad*** *zorgen we ervoor dat je de lokale muziek ervaart. In Santiago de Cuba beleef je muziek en dans tijdens een* ***Noche Santiaguero*** *(een cocktail inbegrepen). Tevens bezoek je in Santiago de Cuba een van de carnavalsgroepen, die uiteraard volop in carnavalsstemming zijn, en ga je naar een carnaval feestlocatie (een drankje inclusief).*

ECHT OP REIS TIP
Flexibiliteit loont!
In Cuba heb je een flexibele instelling nodig omdat de zaken hier nu eenmaal anders lopen dan we in Nederland en België gewend zijn. Het is nog steeds een communistisch land, dat in snel tempo verandert. Dat betekent helaas niet dat alles meteen even soepel verloopt! Een accommodatie blijkt ineens volgeboekt, waardoor er uitgeweken moet worden naar een andere plek, of naar een casa particulares. Soms vinden er onverwachte routewijzigingen plaats of blijken reisafstanden door omstandigheden toch langer te zijn dan voorzien. Een excursie kan niet uitgevoerd worden zoals gepland of een bepaald museum is soms ineens dicht. De redenen variëren: zo kan het zijn dat een museum op die ene dag simpelweg niet genoeg personeel heeft om open te gaan. In overleg met je reisbegeleider kunnen er gelukkig meestal alternatieve excursies of alternatieve musea worden gedaan/bezocht.

Een flexibele en positieve instelling is in ieder geval aan te raden voor een reis naar Cuba. Op deze manier word je alleen maar verrast door de dingen die je gaat zien. Dat is juist de charme van het reizen in een land als Cuba; de onverwachte gebeurtenissen leveren vaak de leukste ervaringen op. Als je je hierop instelt zul je ongetwijfeld een geweldige reis hebben!

Aanvullende informatie

Wat is inclusief?

- internationale vluchten inclusief ruimbagage
- alle transport met eigen airconditioned (mini)bus
- overnachtingen in hotels op basis van logies en ontbijt
- overnachtingen in '*casa particulares*' in Trinidad en Viñales op basis van logies en ontbijt
- stadswandeling Havana
- bezoek aan koloniaal huis en La Fabrica del Arte in Havana
- bezoek onderweg aan Las Terrazas / Varkensbaai / Cienfuegos (exclusief entreegeld)
- bezoek boerderij Coco Solo en tabaksplantage
- bezoek Museo Romantico (inclusief entreegeld)
- bezoek Playa Ancon incl. groepsvervoer
- dominocompetitie in Trinidad
- bezoek El Cobre
- stadswandeling Santiago de Cuba en bezoek begraafplaats Santa Ifigenia
- boottochtje over Toa rivier
- bezoek Tren Blindado en Café-Museo Revolución
- bezoek mausoleum Che Guevara (inclusief entreegeld)
- Nederlandstalige reisbegeleiding
- lokale Engelstalige reisbegeleiding op specifieke vertrekdata
- luchthavenbelastingen
- brandstofheffing

Wat is exclusief?

- overige maaltijden
- optionele excursies
- overige entreegelden
- fooien
- visum
- boekings(dossier)kosten
- bijdrage Calamiteitenfonds (enkel op Nederlandse reizen of voor reizigers met Nederlandse nationaliteit)
- consumentenbijdrage SGR € 5,- per persoon (enkel op Nederlandse reizen)
- reis- en annuleringsverzekering

Attentie
Zakgeld
1200

Optionele Excursies

Baracoa - Beklimming El Yunque

El Yunque is een grote platte berg, niet ver van Baracoa. Een beetje zoals de Tafelberg in Zuid-Afrika. Je wordt naar het beginpunt van de wandeling gebracht en loopt vervolgens naar de top van El Yunque. In een riviertje kun je nog even afkoelen voordat je de wandeling terug naar het beginpunt weer inzet.
NB: Het weer kan van invloed zijn op het wel/niet kunnen maken van de beklimming.

Duur: ongeveer 6 uur.
Inbegrepen: transport, gids en entree. Exclusief: fooi en lunch.
Voor deze excursie zijn minimaal 2 deelnemers nodig.

Havana - Fietstour

Met een ervaren tourguide fiets je onder andere langs deze highlights: Vedado, El Bosque, Cemetery of Columbus, Revolution Square, Plaza Vieja Plaza San Francisco de Asís, Colonial Castles en Malecón. Je wordt opgehaald bij een verzamelpunt op een vooraf afgesproken locatie in Havana (je regelt zelf het vervoer naar het verzamelpunt) en wordt na afloop van de excursie daar ook weer naar teruggebracht.

Duur: ongeveer 3 uur. Prijs per persoon geldig bij minimaal 6 deelnemers.

Havana - Salsales

Geniet op je vakantie van een swingende salsales met de beste dansleraren! Je wordt opgehaald bij een verzamelpunt op een vooraf afgesproken locatie in Havana (je regelt zelf het vervoer naar het verzamelpunt) en wordt na afloop van de les daar ook weer naar teruggebracht. Dit is een ‘join in’ les; er zullen waarschijnlijk ook andere (internationale) reizigers deelnemen.

Duur: ongeveer 3 uur.
Prijs per persoon geldig bij minimaal 6 deelnemers.

Havana - Stadstour in oldtimer

Altijd al eens in zo'n oude Amerikaanse slee uit de jaren '50 willen rijden? Grijp je kans: in Havana kun je er ongeveer 2 uur mee rondrijden, en ervaren hoe het échte Cuba voelt! Let op, je mag niet zelf rijden.

Inclusief: gids / chauffeur.
Prijs per persoon geldig bij minimaal 3 deelnemers.

Trinidad - Canopy Tour

Wil je een adrenalinekick? Je kunt optioneel een canopy tour maken over een tokkelbaan (zipline) met vijf platformen bij Valle de los Ingenios. Met een flinke snelheid zweef je over de boomtoppen en geniet je van een weids uitzicht over het groene landschap.

Duur: ongeveer 2,5 uur.
Inbegrepen: transport met de eigen bus, instructies door Engelstalige gids/begeleider en entree. Exclusief: fooi en lunch.
Voor deze excursie zijn minimaal 6 deelnemers nodig.

Trinidad - Catamarantocht naar Cayo Iguana

Een heerlijk dagje met een catamaran (of zeilboot) op de Caribische Zee, op weg naar Cayo Iguana. Onderweg is er mogelijkheid tot snorkelen boven een koraalrif! De excursie begint om 9.00 bij Marina Marlín op Playa Arcón. Dit is een ‘join in’ excursie, er kunnen ook andere internationale reizigers deelnemen. Aan boord is gezellige muziek en een open bar, waar je lekkere drankjes kunt bestellen (inbegrepen). Je kunt gebruik maken van aanwezige snorkelspullen. Eenmaal aangekomen op Cayo Iguana kun je relaxen op het strand.

Duur: circa 7 uur.

Inclusief: boottocht, Engelstalige begeleiding, gebruik snorkelspullen, lokale drankjes, lunch.
Voor deze excursie zijn minimaal 6 deelnemers nodig.
NB: Retour transfer vanaf accommodatie naar het beginpunt (Marina Marlin Ancón) zijn op eigen gelegenheid. Een taxi kost circa CUC 10,- per enkele reis.

Trinidad - Topes de Collantes
Een leuke excursie naar het berggebied Toppes de Collantes. Je wordt per legertruck of met 4x4 jeeps bergopwaarts gebracht. Eenmaal aangekomen maak je een hike, geniet je van de lunch en is er gelegenheid om te zwemmen. De excursie duurt 4 tot 5 uur uur. Dit is een 'join in' excursie; er kunnen dus ook andere (internationale) reizigers in je groep zitten.

Prijs persoon geldig bij minimaal 2 deelnemers.

Viñales - Op de mountainbike
Je verkent de Viñales Vallei op een mountainbike. Leuk en niet bijzonder zwaar, aangezien het grootste deel van het traject vlak of heuvelafwaarts is. Je legt tijdens deze fietsexcursie een afstand af van ongeveer 26 kilometer. Na enkele uren fietsen kun je afkoelen in de Resbaloso rivier. Dit is een 'join in' excursie, waarbij ook andere internationale reizigers kunnen deelnemen.

Inclusief: lokale gids, huur fiets.
Voor deze excursie is minimaal 1 deelnemer nodig.
NB: Er zijn geen fietshelmen aanwezig.

Viñales - Paardrijden
Verken dit prachtige karstlandschap op het vervoersmiddel voor de Cubaan dat voor ons de fiets is: het paard!

Duur: circa 2 uur.
Inclusief: lokale gids, huur paard.
Voor deze excursie zijn minimaal 4 deelnemers nodig.

Viñales - Wandeling Valle de Viñales
Begeleide wandeling door Viñales, langs tabaksvelden, fruitplantages en de imposante natuur van kalkstenen rotsen (mogotes) die zo uit de grond lijken te rijzen.

Prijs per persoon geldig vanaf minimaal 6 deelnemers.

Informatie over het land

Cuba

Bevolking

Cuba heeft een oppervlakte van 110.860 km² (2,6 maal Nederland en 3,6 maal België) en telt 11,5 miljoen inwoners waarvan er ruim 2 miljoen in Havana wonen.

Samenstelling bevolking van Cuba: De oorspronkelijke indiaanse bevolking van Cuba werd weggevaagd door de komst van de Spaanse kolonisten. De Cubanen van vandaag zijn een mengeling van Spaanse en Afrikaanse slaven. Daarnaast hebben zich in de jaren zestig tot tachtig van de vorige eeuw groepen vluchtelingen uit Latijns-Amerikaanse landen als Chili, Argentinië en Uruguay in Cuba gevestigd. Sinds buitenlandse bedrijven zich op Cuba mogen vestigen trekt het land opvallend veel Italianen. Ongeveer de helft van de bevolking is mesties (van gemengd bloed), 37 procent is blank en 11 procent negroïde.

Cultuur

Cubanen zijn in de regel heel open, behulpzaam en vriendelijk. Ze spreken je gemakkelijk en overal aan, zij het soms met bepaalde bedoelingen en/of commerciële intenties. Houd er tijdens je rondreis door Cuba rekening mee dat Cubanen zich officieel nog steeds niet in het gezelschap van buitenlanders op mogen houden. Toeristen voelen zich soms op straat 'belaagd' door Cubanen. Er is in Cuba voor de lokale bevolking al jaren een gebrek aan de meest elementaire levensbehoeften. Men vraagt je om batterijen, zeep, kleding, pennen of geld. Het is verboden om Cubanen deze artikelen te overhandigen, maar zoals zo vaak in Cuba wordt meestal een oogje toegeknepen.

Gewoonten in Cuba: Vrouwen en meisjes worden in Cuba met een scala van woorden zoals *niña* (meisje), *pastilla* (snoepje), *linda*, guapa (mooi), *mi vida* (mijn leven), *mi amorcita* (mijn liefje) aangesproken, vaak ook nog met geluiden waarbij 'psss, psss' en 'gemiauw' de opvallendste zijn. Het is zo'n alledaags verschijnsel dat Cubaanse vrouwen zich er niet aan schijnen te storen.

Regelmatig staan er rijen voor winkels of bij bushaltes. Het begrip *hacer cola* (in de rij staan), is dan ook op heel Cuba ingeburgerd. Dring niet voor, maar vraag '*El último?*' (Wie is de laatste?) en sluit achteraan.

Kleding in Cuba: Kleding op Cuba is *casual*. Vrouwen dragen graag strakke kleding en besteden veel aandacht aan hun make-up.

Eten en drinken

Een maaltijd in Cuba bestaat over het algemeen uit varkens- of kippenvlees met rijst en zwarte of rode bonen. Voor toeristen is er regelmatig vis (*pescado*), kreeft (*langosta*) en garnalen (*camarones*). Er worden weinig pittige kruiden gebruikt, wel knoflook en ui. *Fast food* in de vorm van pizza's en gebraden kippenpoten is in eetstalletjes, de zogenaamde *peso*kraampjes, te koop. Straatverkopers slijten voor een paar peso puntzakjes pinda's (*maní*).
Eten in Cuba: Eten doe je tijdens je Cuba rondreis in je hotel, in een staatsrestaurant of in een '*paladar*', bij Cubanen thuis. Hier is het eten beter dan in staatsrestaurants en de bediening is meestal vriendelijker.
Drinken in Cuba: In grote hotels in Cuba zijn vruchtensappen verkrijgbaar. Daarbuiten is er vooral sap uit pak of blik. Op het platteland wordt *guarapo* (sap uit suikerriet) ter plaatse 'geperst'. Dit is heel dorstlessend. Mineraalwater kun je met (*agua con gaz*) en zonder koolzuur (*agua natural*) krijgen. Cubanen drinken hele sterke koffie met veel suiker uit kleine kopjes (*café cubano*). In hotels krijg je vaak slappe café americano. In ijssalons in Cuba kun je *batidos* (milkshake met fruit) krijgen. De voornaamste alcoholische dranken zijn bier en rum. In een Cubanito, de Cubaanse bloody Mary, wordt rum gemengd met tomatensap, Cuba libre is een mix van rum en cola. De meest bekende cocktail in Cuba is de *mojito*, met als ingrediënten rum, verse munt, limoen en suiker.

Feestdagen en festivals

Gedenkdagen en nationale feestdagen in Cuba zijn: Verjaardag van de Revolutie (1 januari); Geboortedag van José Martí (28 januari); Begin van de Onafhankelijkheidsoorlog in 1895 (24 februari); Viering van de overwinning in de Varkensbaai in 1961 (19 april); Dag van de Arbeid (1 mei); Viering van de nationale opstand en de aanval op de Moncada kazerne in 1968 (25-27 juli); Dag van de helden van de revolutie (30 juli);: Herdenking van de dood van Che Guevara in 1967 (8 oktober); Begin van de Onafhankelijkheidsoorlog in 1868 (10 oktober); Dag van de landing van de Granma (2 december).

Festivals in Cuba: In juli wordt in Santiago de Cuba het uitbundigste carnaval van het Cubaanse eiland gevierd. Acht dagen lang wordt driftig feest gevierd! Het belangrijkste onderdeel van het carnaval zijn de parades en straatoptredens door musici en dansers.

Fooien

Officieel mogen Cubanen geen fooi of geschenken aannemen van buitenlanders, maar in de praktijk verwacht iedereen een fooi, niet alleen de ober en het kamermeisje maar ook degene die je helpt een bestemming te vinden of je huurauto schoonveegt bij een wegrestaurantje.

De reisbegeleiders, lokale gidsen en chauffeurs die voor Koning Aap werken verwachten een fooi, mits ze hun werk naar voldoening gedaan hebben. Een richtbedrag voor je Nederlandstalige reisbegeleider is € 1,00 à € 2,00 per reiziger per dag. Als je reis begeleid wordt door een lokale reisbegeleider is het richtbedrag voor een fooi 1 à 1,5 USD per reiziger per dag. Voor de chauffeur is een fooi van 0,5 USD per reiziger per dag een mooi richtbedrag.

Land en landschap

Het landschap van Cuba bestaat vooral uit uitgestrekte vlakten met hier en daar plantages met citrusbomen en veel suikerriet; 60 procent van het land ligt lager dan 200 meter. Ongeveer een derde van het land is bergachtig. Het belangrijkste gebergte, de Sierra Maestra, strekt zicht uit langs de zuidoost kust en heeft als hoogste piek de Pico Turquino van 2005 meter. In het westen liggen de Sierra de los Organos, met zijn mogotes, grote kalkstenen bergen die loodrecht oprijzen uit de platte tabaksvelden van de Viñalesvallei. Langs de zuidkust bevinden zich vele moerassen en mangrovebossen. De noordkust daarentegen is rotsachtig met uitzondering van het centrale deel waar zich Cuba's mooiste stranden bevinden zoals Varadero. Cuba wordt omgeven door koraalriffen, de langste bevinden zich langs de noordkust van Camagüey.

Religie

Ongeveer de helft van de bevolking van Cuba beschouwt zichzelf als niet godsdienstig; 38 procent rekent zich tot de rooms-katholieke kerk. Het aantal evangelische kerkgenootschappen is de laatste jaren sterk toegenomen.

Volksgeloof in Cuba: Daarnaast is er het Cubaanse volksgeloof, met de santéria als meest verbreide verschijningsvorm. Santeria is een mengelmoes van het katholicisme en de Yoruba-religie die de slaven uit Afrika meebrachten. Ze geloven in orishas, goden die in zee en in de bergen huizen. De rituelen dateren uit de achttiende eeuw en zijn bedoeld om de harmonie te herstellen. Soms gebeurt dat door het offeren van dieren.

Taal

De officiële taal op Cuba is Spaans. Maar in toeristencentra als Varadero kun je tijdens een rondreis door Cuba redelijk met Engels terecht. Gidsen spreken vaak Frans of Italiaans. Daarbuiten is het aan te raden een taalgidsje mee te nemen. Zelfs Spaans sprekenden zullen in het begin even moeten wennen aan de Cubaanse tongval. Een Cubaan spreekt snel en slikt de helft van de woorden in.

Uitdrukkingen op Cuba

bárbaro! – uitdrukking dat iets heel goed is, bijvoorbeeld een grote fooi
guanajo - een raar persoon (letterlijk: kalkoen)
el bombo - de nationale loterij waarbij je een visum kunt winnen om naar de VS te emigreren
el bloqueo - de boycot van Cuba door de VS
la libreta - het bonnenboekje voor levensmiddelen
mercado agropecuario/campesino - vrije boerenmarkt
tienda - pesowinkel
shopping - dollarwinkel
pagar en divisa - met dollars betalen
moneda nacional - Cubaanse peso's
carpeta - receptie van hotel
tarjeta de huesped - gastenkaartje
propina - fooi

Weer en klimaat

Cuba heeft een tropisch savanneklimaat. Het regenseizoen valt van mei tot oktober, met vooral in september en oktober kans op tropische stormen en cyclonen. De temperaturen liggen overdag doorgaans boven de dertig graden. In het oosten valt het regenseizoen in twee perioden met een korte droge tijd in juli en augustus. In het droge seizoen, van november tot april, liggen de temperaturen iets lager, met januari en februari als 'koudste' maanden en temperaturen van rond de 25 graden. In de bergen in de Sierra Maestra is het enkele graden koeler.

Beste reistijd voor Cuba: Cuba is het hele jaar door goed te bereizen, maar de beste reistijd voor een rondreis Cuba of een familiereis Cuba is na de regenperiode, dus van november tot april.

Klimaattabel Cuba: De vier cijfers die telkens worden genoemd zijn van links naar rechts: de gemiddelde temperatuur in graden Celsius, aantal zonuren per dag, aantal dagen per maand met minimaal 1 mm-neerslag per dag en- de gemiddelde temperatuur van het zeewater (indien van toepassing).

HAVANA

Maand	T gem	Zon	Regen	T w
Januari	24	6	4	24
Februari	24	6	3	24
Maart	25	7	3	25
April	26	7	3	26
Mei	27	8	5	27
Juni	28	6	7	29
Juli	29	6	6	29
Augustus	29	6	7	29
September	29	5	8	29
Oktober	27	4	8	27
November	25	5	5	25
December	24	5	4	24

SANTIAGO DE CUBA

Maand	T gem	Zon	Regen	T w
Januari	24	6	4	26
Februari	25	7	4	26
Maart	25	8	3	26

April	26	8	4	27
Mei	27	8	8	27
Juni	28	7	8	28
Juli	29	7	7	29
Augustus	29	7	7	29
September	29	6	7	29
Oktober	27	6	8	28
November	26	6	6	27
December	25	5	5	27

Adressen

Ambassade van Cuba in Nederland
Koninginnegracht 37, 2514 AD Den Haag
T 070 3606061
E concuba@xs4all.nl
I rijksoverheid.nl

Ambassade van Cuba in België
Brugmannlaan 80, 1190 Vorst (Brussel)
T 02 349 76 26
E consulado@embacuba.be
I belgische-ambassade.com

Ambassade van Nederland in Cuba
7ma Ave., #2007, esq. 22, Miramar, Havana
T 00 53 7 204 25 11
E hav@minbuza.nl
I www.nederlandwereldwijd.nl

Ambassade van België in Cuba
Calle 8, no. 309, entre (tussen) 3ra y 5ta avenida, Miramar, Havana
T 00 53 7 204 24 10 / 25 61
E havana@diplobel.fed.be
I www.cuba.diplomatie.belgium.be/nl

Bagage en kleding

We adviseren je om de bagage tijdens je rondreis door Cuba of je familiereis door Cuba mee te nemen in een rugzak of in een weekendtas. Een koffer raden we sterk af voor onze reizen waar met het openbaar vervoer gereisd wordt. Niet omdat je je rugzak/weekendtas nodig hebt om lange wandelingen met je bagage te maken (dat gebeurt dus niet!) maar omdat een koffer vaak moeilijk op te bergen is. We raden je aan om maximaal vijftien kilo bagage mee te nemen naar Cuba.

Wat betreft je kleding raden we je aan om praktische kleding mee te nemen die zich makkelijk laat combineren (laag over laag). Neem vooral luchtige katoenen zomerkleding mee. Voor 's avonds kan een trui/sweater handig zijn. Ook kun je best wat leuke kleding meenemen voor als je een keertje uitgaat in Cuba. Denk verder bij het samenstellen van

je bagage bijvoorbeeld aan wandelschoenen, sandalen, badslippers, regenkleding, evt. een snorkel en een duikbril, zaklamp, waterfles, naaigerei, wasmiddel, handdoeken, dagrugzak, universeel geldige verloopstekker, reis- en taalgids, opblaaskussen, cameral, batterijen (camera), toiletartikelen, zwemkleding, wekker, schrijfgerei, schaartje en een zakmes. Het is niet nodig om een muskietennet mee te nemen. Mocht je twijfelen of nog vragen hebben, neem dan gerust contact op met ons kantoor.

Communicatie

Post vanuit Cuba naar de Benelux doet er minstens twee weken over. Wil je een pakketje naar Nederland of België sturen dan kun je dat het beste via DHL doen. Post van Nederland of België naar Cuba doet er nog langer over en komt soms helemaal niet aan. Als het aankomt is de brief of het pakket meestal opengemaakt voor aflevering.

Bellen in Cuba: In grote hotels kun je internationaal bellen. De kosten hiervoor zijn relatief hoog. Goedkoper is om te bellen met een telefoonkaart vanuit telefooncellen of belkantoren . Houd er rekening mee dat de verbinding weg kan vallen. Mobiel dataverkeer is mogelijk op Cuba maar is erg duur. Schakel roaming uit zodra je het land binnenkomt. Een overzicht van de kosten van mobiel bellen vanuit Cuba vind je op www.bellen.com. Indien je vanuit Cuba naar huis belt draai je eerst 9119, vervolgens 31 (het landnummer van Nederland) of 32 (van België), het netnummer (zonder 0) en abonneenummer. Het internationale nummer van Cuba is +53.

Internet in Cuba: Bij kantoren van ETECSA (Empresa de Telecomunicaciones de Cuba S.A) kun je voor 2 CUC prepaidkaarten kopen waarmee je een uur kunt internetten. Sommige hotels verkopen de kaarten ook aan klanten. Tip: sla meteen een paar kaartjes in, want verkooppunten zijn schaars en vaak sta je lang in de rij om een internetkaart te bemachtigen. De kaarten zijn te gebruiken op computers bij ETECSA en in hotels en op plekken met WiFi. Steeds meer openbare pleinen hebben WiFi. Handig, want dan kun je Whatsapp weer even gebruiken.

Elektriciteit

De netspanning in Cuba is 110 volt, in de nieuwste hotels is de spanning 220 volt. Er doen zich echter regelmatig stroomstoringen voor. Een wereldstekker, reservebatterijen en een zaklamp zijn zeker handig om mee te nemen. Kijk hier als je wilt zien wat voor stopcontact en stekkers in Cuba gebruikelijk zijn.

Fotografie

Cuba is zeer fotogeniek maar rond het middaguur is het licht erg fel. De beste tijd om te fotograferen is ’s ochtends vroeg of in de namiddag. Als je mensen wilt fotograferen tijdens je reis door Cuba, vraag dan altijd eerst om toestemming. Het is ten strengste verboden om militaire objecten (vliegvelden, kazernes e.d.) te fotograferen.

Geldzaken

De officiële munteenheid in Cuba is de CUP (*Cuban peso*, ook wel *moneda nacional* genoemd). Dit is de munt, waarmee Cubanen in hun dagelijks leven betalen in de winkel, op de markt en in de bus. Biljetten zijn er van één, drie, vijf, tien, twintig en vijftig peso’s en munten van één en drie peso’s. Verder zijn er munten van één, twee, vijf, twintig en veertig centavos. Op het drie peso biljet en op de drie peso munt staat de beeltenis van Che Guevara. Omdat de Cubanen weten dat toeristen dit een leuk souvenir vinden, zijn deze munten en biljetten nauwelijks in omloop, maar ze worden wel op straat verkocht.

Toeristen dollar op Cuba: De Cubaanse regering had tot 2021 voor toeristen de CUC (*peso convertible)* - ook wel *divisa* of dollar genoemd - in omloop gebracht. Per 1 januari 2021 is er echter nog maar 1 munteenheid op Cuba, de CUP. De CUC is nog wel in te wisselen tot juni 2021.

ATM op Cuba: Aangezien je met een gewone bankpas niet kunt pinnen is het zaak om voldoende contante euro’s (geen dollars!) mee te nemen. Deze kun je wisselen bij banken of *cadeca’s*. Bij *Cadeca’s* en banken kun je geld opnemen met je creditcard (alleen Visa- en Mastercard, niet met American Express!). Bij sommige ATM's kun je pinnen met Visacard. Op straat geld wisselen is verboden.

Gezondheid

De gezondheidszorg is goed ontwikkeld op Cuba, er zijn voldoende artsen en ziekenhuizen. Behandelkosten voor toeristen zijn hoog, dus zorg voor een goede verzekering. Hoewel inentingen voor Cuba niet verplicht zijn, worden ze

wel aanbevolen. Hoeveel en welke vaccinaties je nodig hebt, hangt af van het soort reis en het gebied dat je bezoekt. Actuele informatie staat op www.lcr.nl, de site van het Landelijk Coördinatiecentrum Reizigersadvisering dat richtlijnen uitgeeft voor vaccinaties en preventie van malaria. In België kun je vergelijkbare informatie krijgen op www.wanda.be.

Vaccineren bij je thuis: Bij veel reizen die we aanbieden zijn inentingen tegen de belangrijkste ziekten noodzakelijk. Niet het meest leuke deel van je reisvoorbereiding maar wel onvermijdelijk. Koning Aap heeft in samenwerking met Thuisvaccinatie.nl een oplossing gevonden voor deze vaak tijdrovende klus. In plaats van dat jij naar de GGD of huisarts moet gaan, komt een huisarts bij je thuis op het moment dat het jou schikt om de benodigde inentingen te zetten. Thuisvaccinatie.nl is een landelijk werkend vaccinatiecentrum (enkel in Nederland). Als je minstens 4 weken voor vertrek contact met hen opneemt, garanderen we dat je gebruik kunt maken van deze unieke service. Een handig alternatief voor de GGD! Maak hier een afspraak voor jouw vaccinaties.

Reisapotheek voor Cuba: In Cuba is een tekort aan medicijnen, vooral buiten Havana zijn de apotheken slecht voorzien. Neem een kleine reisapotheek mee met daarin o.a. jodium, pleisters, sterilon en middelen tegen koorts, diarree, verstopping, insectenbeten, zonnebrand en eventueel een middel tegen reisziekte. Denk ook aan een tekentang, thermometer (onbreekbaar), ORS (Oral Rehydration Salts, tegen uitdroging), lippen crème , tampons en vitaminetabletten. Voor de hygiëne op reis o.a. een flesje desinfecteergel en ontsmettingsdoekjes. Als je naar een malariagebied gaat, denk dan aan anti-malaria tabletten en muggenolie met DEET.

Europees Medisch Paspoort: Handig om mee te nemen is het Europees Medisch Paspoort, een document waarmee je in urgente situaties veel problemen kan voorkomen. Het paspoort is opgesteld in elf talen, waardoor de hulpverlener (in het buitenland) eenvoudig de gegevens van de patiënt, zijn of haar ziekten, aandoeningen en medicijngebruik kan opzoeken. Ook is vermeld wie de behandelende arts is en wie er in dringende gevallen gewaarschuwd kan worden. Het medisch paspoort is onder andere verkrijgbaar bij huisarts, de Reisdokter, apotheek en GGD.

Preventieve maatregelen voor je reis naar Cuba: Bij aankomst is het zaak de tijd te nemen om te acclimatiseren. Wees voorzichtig met zonnen en zet bij uitstapjes in de volle zon iets op je hoofd. Omdat je in de droge hitte ongemerkt veel vocht verliest, moet je steeds veel blijven drinken en wat extra zout op je eten strooien. Warme dranken zijn over het algemeen beter dan ijskoude. Je maag en darmen worden dan minder belast. Het water uit de kraan kun je beter niet drinken.

Openingstijden

De openingstijden van banken, postkantoren en winkels variëren per stad en ook per vestiging in een stad. Sommige banken en postkantoren zijn gesloten tijdens de lunch, andere zijn op zaterdag(ochtend) of zelfs op zondag(ochtend) geopend. Banken zijn doorgaans geopend van maandag tot en met vrijdag van 9.00 tot 12.00 uur en van 13.30 tot 15.00 uur.
Kantoren van Cadeca (wisselkantoren) en Etecsa (bellen en e-mail) hebben de ruimste openingstijden. De meeste winkels zijn geopend van maandag tot en met zaterdag van 9.00- 12.00 uur en van 14.00 – 19.00 uur. Openingstijden van musea zijn meestal van maandag tot en met zaterdag van 9.00 tot 17.00 en zondag tot 12.00 uur.

Reisdocumenten

Internationaal paspoort

Wij adviseren je om op reis te gaan met een internationaal paspoort dat bij terugkeer van je reis nog minimaal zeven maanden geldig is.

Visum

Voor deze bestemming is een e-visum benodigd voor reizigers met de Nederlandse of Belgische nationaliteit.We raden je aan om 4 weken voor vertrek je e-visum aan te vragen.

Je kunt ervoor kiezen om het e-visum via onze partner Traveldocs aan te vragen, of zelf te regelen. Het team van Traveldocs is telefonisch bereikbaar via +31 (0)23 221004, en helpt je graag bij je visumaanvraag. Het aanvragen van een visum kost namelijk veel tijd en kan foutgevoelig zijn. Wij raden onze reizigers dan ook aan om het e-visum vooraf te laten regelen door Traveldocs om onnodige stress voorafgaand aan de reis te voorkomen.

Onze partner Traveldocs helpt je graag verder en is telefonisch bereikbaar via +31 (0)23 22 100 04. Traveldocs is een

gespecialiseerde visumdienst voor Nederland (voor Nederlandse paspoorthouders) en België (voor Belgische paspoorthouders).

Kijk op de website van Traveldocs voor meer informatie:
- Nederlandse reizigers bezoeken: visum-legalisatie.nl/koningaap-nl
- Belgische reizigers bezoeken: visum-legalisatie.nl/koningaap-be

Aanvullende informatie is ook terug te vinden onder het tabblad 'Meer reisinfo' bij iedere reis.

Het voldoen aan de geldende in- en uitreisvoorwaarden, waaronder de geldigheidsduur van het paspoort en eventuele visumverplichtingen, is altijd je eigen verantwoordelijkheid.

Reizigers die niet beschikken over de Nederlandse of Belgische nationaliteit, dienen zelf contact op te nemen met de betreffende ambassade(s) en hun eventuele visum te regelen.

Reizigers met meereizende kinderen onder de 18 jaar dienen zelf bij de betreffende ambassade/buitenlandse zaken (diplomatie.belgium.be)/marechaussee.nl te informeren naar eventuele aanvullende toelatingseisen.

Ziektekostenverklaring
Bezoekers aan Cuba dienen bij aankomst te bewijzen dat zij beschikken over een geldige ziektekostenverzekering. Deze verklaring moet in het Engels zijn opgesteld en mag niet afgesloten zijn bij een Amerikaanse verzekeraar. Je verzekeringspasje is niet voldoende als bewijs.

Mocht je niet beschikken over de gevraagde verklaring dan kun je bij aankomst verplicht worden een plaatselijke reisverzekering af te sluiten en te betalen.

Reizen naar de Verenigde Staten
Sinds 12 januari 2021 is Cuba toegevoegd aan de USA-lijst van landen die terrorisme sponsoren. Ben je na die datum op Cuba geweest dan kun je geen ESTA aanvragen voor het reizen naar de Verenigde Staten. Ook niet voor een overstap naar een ander land. Wil je toch naar of via de Verenigde Staten reizen, dan dien je ruim op tijd een regulier toeristenvisum aan te vragen bij het Amerikaanse consulaat in Amsterdam, of bij de Amerikaanse ambassade in Brussel.

Tijdsverschil
Het tijdsverschil tussen Cuba en Nederland en België is in de zomer zeven uur. In de winter is het in Cuba zes uur vroeger dan in de Benelux.

Veiligheid
Cuba is een erg veilig land, maar het is niet verstandig om in het holst van de nacht alleen door steegjes in het oude Havana te lopen. En zoals overal moet je ook tijdens een Cuba rondreis of Cuba familiereis opletten voor zakkenrollers. Mocht je onverhoopt bestolen worden of iets naars overkomen, zorg dan dat je de app 'SOS op reis' gedownload hebt zodat je alle belangrijke telefoonnummers bij de hand hebt.

Reisadvies voor Cuba: Nuttige reisadviezen en actuele informatie over de veiligheid in de verschillende regio's van Cuba vind je op www.nederlandwereldwijd.nl of op http://diplomatie.belgium.be. Nederlanders kunnen in geval van nood 24/7 bellen met het contactcenter van Buitenlandse Zaken, telefoon +31 247 247 247. Ook via het Twitteraccount @247BZ of de 24/7 BZ Reisapp kun je direct contact opnemen met het contactcenter.

Reisdocumenten
Internationaal paspoort:
Wij adviseren je om op reis te gaan met een internationaal paspoort dat bij terugkeer van je reis nog minimaal zeven maanden geldig is.

Visum:
Voor deze bestemming is een e-visum benodigd voor reizigers met de Nederlandse of Belgische nationaliteit. Wij raden je aan om 4 weken voor vertrek je e-visum aan te vragen.

Je kunt ervoor kiezen om het e-visum via onze partner Traveldocs aan te vragen, of zelf te regelen. Het team van Traveldocs is telefonisch bereikbaar via +31 (0)23 221004, en helpt je graag bij je visumaanvraag. Het aanvragen van een visum kost namelijk veel tijd en kan foutgevoelig zijn. Wij raden onze reizigers dan ook aan om het e-visum vooraf te laten regelen door Traveldocs om onnodige stress voorafgaand aan de reis te voorkomen.
Onze partner Traveldocs helpt je graag verder en is telefonisch bereikbaar via +31 (0)23 22 100 04. Traveldocs is een gespecialiseerde visumdienst voor Nederland (voor Nederlandse paspoorthouders) en België (voor Belgische paspoorthouders).
Kijk op de website van Traveldocsvoor meer informatie:
- Nederlandse reizigers bezoeken: visum-legalisatie.nl/koningaap-nl/nl
- Belgische reizigers bezoeken: visum-legalisatie.nl/koningaap-be/nl

Voor deze reis kun je een e-visum aanvragen. Op de website van Traveldocs vul je het online aanvraagformulier in. Is je aanvraag goedgekeurd? Dan ontvang je je e-visum per e-mail. Je e-visum is een code. De code moet worden ingevuld in het verplichte D'viajeros douaneformulier. Dit formulier dien je vanaf 48 uur voor vertrek online in te vullen. Belangrijk: het D'viajeros douaneformulier is niet het e-visum. Het is enkel het formulier waar je de code van het e-visum dient in te vullen.
De prijs van het e-visum staat op de website van Visa4Travel. Je betaalt rechtstreeks aan Visa4Travel bij het indienen van je aanvraag.
Reizigers die niet beschikken over de Nederlandse of Belgische nationaliteit, dienen zelf contact op te nemen met de betreffende ambassade(s) en hun eventuele visum te regelen.
Reizigers met meereizende kinderen onder de 18 jaar dienen zelf bij de betreffende ambassade te informeren naar eventuele aanvullende toelatingseisen.

Ziektekostenverklaring
Bezoekers aan Cuba dienen bij aankomst te bewijzen dat zij beschikken over een geldige ziektekostenverzekering. Deze verklaring moet in het Engels zijn opgesteld en mag niet afgesloten zijn bij een Amerikaanse verzekeraar. Je verzekeringspasje is niet voldoende als bewijs.

Mocht je niet beschikken over de gevraagde verklaring dan kun je bij aankomst verplicht worden een plaatselijke reisverzekering af te sluiten en te betalen.

Reizen naar de Verenigde Staten
Sinds 12 januari 2021 is Cuba toegevoegd aan de USA-lijst van landen die terrorisme sponsoren. Ben je na die datum op Cuba geweest dan kun je geen ESTA aanvragen voor het reizen naar de Verenigde Staten. Ook niet voor een overstap naar een ander land. Wil je toch naar of via de Verenigde Staten reizen, dan dien je ruim op tijd een regulier toeristenvisum aan te vragen bij het Amerikaanse consulaat in Amsterdam, of bij de Amerikaanse ambassade in Brussel.

Accommodatie en transport
Vervoer
Tijdens deze rondreis wordt voor vervoer tussen de plaatsen gebruik gemaakt van speciaal voor de groep gehuurde bussen. Deze bussen staan in principe niet ter beschikking van de groep op de 'vrije' dagen. Van de Cubaanse autoriteiten moeten namelijk de te verwachten gereden kilometers vooraf worden geregistreerd en daar mag niet veel van afgeweken worden. In Cuba moet door de reisbegeleider over veel dingen onderhandeld worden. Mocht de bus toch nodig zijn (als de groep bijvoorbeeld een stukje om wil rijden om een niet in de route genoemde plaats te bezoeken) dan kan de reisbegeleider daarover met de chauffeur overleggen.

De transfers van en naar het vliegveld zijn inbegrepen in de reissom. Er gaat een transfer met 'eigen' bus van de luchthaven in Havana naar het hotel in de stad voor de grootste groep reizigers waarbij de Engelstalige reisbegeleider hen op de luchthaven verwelkomt. Als er deelnemers op afwijkende vluchten aankomen, worden zij ook opgewacht op de luchthaven en met een '*collective transfer*' naar het hotel vervoerd (dit is een '*join in*' transfer, waarbij er ook reizigers in de bus kunnen zitten die niet bij de groep horen. In het geval van een '*collective transfer*' ontmoet de reisbegeleider deze reizigers dan in het hotel (afhankelijk van de vluchttijden). Voor het vervoer van het hotel in Havana naar de luchthaven aan het eind van deze Cuba rondreis wordt eveneens gebruik gemaakt van een comfortabele '*collective transfer*'. Je wordt daarbij opgepikt bij het hotel en afgezet bij de luchthaven. Tegen een toeslag kun je een

privé transfer boeken.

Indien je kiest voor het landarrangement, zijn de transfers van en naar de luchthaven niet inclusief.

Reisafstanden
Luchthaven Havana – hotel: 20 km / ½ uur
Havana – Viñales: 206 km / 3 uur
Viñales – Trinidad: 560 km / 8 uur
Trinidad – Camagüey: 255 km / 3½ uur
Camagüey – Sierra Maestra: 432 km / 5 uur
Sierra Maestra – Santiago de Cuba: 129 km / 2 uur
Santiago de Cuba – Baracoa: 235 km / 4 uur
Baracoa - Camagüey: 459 km / 6½ uur
Camagüey – Santa Clara: 270 km / 3½ uur
Santa Clara naar Havana: 300 km / 4½ uur
Havana – luchthaven Havana: 20 km / ½ uur
NB: De genoemde 'kale' reisduur per dag is sterk afhankelijk van de verkeersdrukte, wegwerkzaamheden, wegconditie, politiecontroles en het weer. De genoemde tijd is uiteraard bij benadering en exclusief pauzes en stops onderweg. Er zijn aan deze tijden geen rechten te ontlenen.

Accommodatie
Tijdens deze reis naar Cuba overnacht je zoveel mogelijk in comfortabele hotels in tweepersoonskamers met douche en toilet. Je verblijft op basis van logies en ontbijt. De meeste hotels zijn ruim opgezet en hebben een tuin, een eigen restaurant en een zwembad. Hotels liggen niet altijd in het centrum van de stad, maar soms erbuiten. Vervoer van en naar het centrum komt dan voor eigen rekening.

In een aantal plaatsen in Cuba is het aantal eetgelegenheden beperkt. Gerechten (of ingrediënten daarvan) op de menukaart zijn niet altijd voorhanden. Cubanen zijn zeer creatief en zullen van elk gerecht een succes proberen te maken, met de aanwezige producten

In Viñales en Trinidad verblijf je in zogenaamde '*casa particulares*'. Dit is een soort *bed & breakfast*, bij de Cubanen thuis. Een unieke ervaring! De groep zal verdeeld worden over de verschillende '*casa particulares*', die dicht bij elkaar liggen. Per gezin kunnen tussen de 2 en 4 mensen verblijven. Verblijf in een *casa* betekent dat je te gast bent bij een Cubaanse familie, maar wel je eigen kamer hebt met eigen douche en toilet, en airco of ventilator. Vaak is het mogelijk om te dineren bij 'je familie', vraag ter plaatse naar de mogelijkheden. Het ontbijt is inclusief.

Kamer op indeling & verwachtingen
Kies je voor een kamer *op indeling*, dan deel je een kamer met een deelnemer van hetzelfde geslacht zoals vermeld in het paspoort. We begrijpen dat dit niet altijd overeenkomt met iemands identiteit. Geldt dit voor jou, neem dan gerust contact met ons op, dan denken we met je mee.

Een kamer delen vraagt om wederzijds respect en rekening houden met elkaar. Weet je dat je snurkt, laat opblijft, 's nachts vaak uit bed moet of behoefte hebt aan meer privacy? Dan raden we aan een 1-persoonskamer te boeken (tegen toeslag).

Wijzigingen van kamergenoot zijn tijdens de reis alleen mogelijk in overleg met de reisbegeleider en met instemming van alle betrokkenen. Bij problemen is de reisbegeleider het eerste aanspreekpunt. Kan er geen oplossing worden gevonden en is één reiziger verantwoordelijk voor de overlast, dan dient deze een 1-persoonskamer te boeken en de extra kosten zelf te dragen.

Let op: binnen een maand voor vertrek of bij beperkte beschikbaarheid is een 1-persoonskamer op aanvraag.

1-persoonskamer
Je kunt er bij boeking voor kiezen een 1-persoonskamer te reserveren. Hiervoor geldt een eenpersoonskamertoeslag. De vermelde prijzen zijn vanaf-prijzen en kunnen per reisperiode verschillen. In het boekingsformulier zie je de prijs die geldt voor jouw vertrekdatum. Houd er rekening mee dat een 1-persoonskamer niet op alle locaties beschikbaar is en in sommige gevallen uitsluitend op aanvraag, afhankelijk van de beschikbaarheid.

Wifi beschikbaarheid
Wifi tijdens je reis is tegenwoordig onmisbaar. Of je nu contact wilt houden met het thuisfront, je mooiste reiservaringen wilt delen op sociale media of praktische zaken wilt regelen onderweg. Internet maakt het allemaal een makkelijker.

Bij al onze reizen vind je daarom onder het tabblad Accommodaties per (voorbeeld)accommodatie informatie over de beschikbare wifi. Houd er wel rekening mee dat wifi niet altijd gegarandeerd is. De beschikbaarheid en kwaliteit kunnen per accommodatie en per land verschillen. In Cuba is überhaupt beperkt toegang tot Wifi, hoewel dit snel verbetert. Wifi is tegenwoordig in elke grotere stad beschikbaar. Soms is dat op een gezamenlijke locatie in de accommodatie (zoals de hotellobby), soms op het centrale plein van de stad. In Cuba dien je voor het gebruik van Wifi te betalen.

Op deze reis is het niet mogelijk een driepersoonskamer te boeken.

Een goede eerste indruk van de hotels die Koning Aap gebruikt in Cuba, vind je op het tabblad 'accommodaties' bij deze reis. Deze hotels zijn altijd onder voorbehoud van wijzigingen en beschikbaarheid.

Zwaarte van de reis
Vaak krijgen we de vraag of een reis 'zwaar' is. Dit vinden we een moeilijke vraag omdat iedereen een reis op een andere manier ervaart. In het algemeen kun je stellen dat iedereen met een goede lichamelijke en geestelijke conditie zonder problemen kan deelnemen aan onze reizen. Dit betekent bijvoorbeeld dat je altijd je eigen bagage naar je kamer kunt brengen, - ook als er geen lift is - of dat een uitgebreide stadswandeling voor je geen probleem is. Culturele verschillen respecteer je en je kunt goed omgaan met onverwachte gebeurtenissen. Op basis van onze ervaring en de terugkoppeling van onze reizigers en reisbegeleiders geven we voor iedere reis tevens een indicatie voor de ervaren zwaarte. Zo hopen we je te helpen om de reis te kiezen die bij je past zodat jij zelf - én ook je medereizigers! – optimaal kunnen genieten. Bij deze indeling houden we rekening met de gebruikte accommodatie, reisduur, hoogteverschillen, zwaarte van wandelingen & ruimte om zelf invulling te geven aan programma.

Moeilijkheidsgraad voor deze rondreis door Cuba:
Dit is een complete rondreis met een ontspannen reistempo met genoeg vrije tijd in een land vol geschiedenis! In Viñales en Trinidad verblijf je in zogenaamde 'casa particulares'. Dit is een soort bed & breakfast, bij de Cubanen thuis. Een unieke ervaring! Verblijf in een casa betekent dat je te gast bent bij een Cubaanse familie, maar wel je eigen kamer hebt.

Deze reis valt in categorie 2.

Categorie 1: *Ontspannen reis, voor iedereen goed te doen. Korte reisafstanden, goede hotels, lichte wandelingen, reis met een laag tempo.*
Categorie 2: *Voor iedereen goed te doen. Soms wat langere reisafstanden. Goede hotels, soms avontuurlijke overnachting, eenvoudige wandelingen, reis in een gewoon tempo. Voldoende ruimte om ook zelf invulling te geven aan je reis door verblijf in grotere steden.*
Categorie 3: *Goed te doen voor iedereen die zich voorbereidt en zich flexibel opstelt. Er zitten zwaardere trajecten in de reis zoals langere reisafstanden (> 6 uur), treinreizen, wandelingen over ongebaande paden en/of ongelijke ondergrond, geringe hoogteverschillen en/of (meerdere) overnachtingen in eenvoudige accommodatie en/of je ervaart grote culturele verschillen. Soms minder ruimte om zelf zonder de overige deelnemers op pad te gaan (denk aan verblijf in wildpark).*
Categorie 4: *Redelijk stevige reis door lange reisafstanden, diverse zwaardere en/of meerdaagse wandelingen, hoogteverschillen, regelmatig eenvoudige accommodatie, minder ruimte voor eigen invulling omdat veel in groepsverband gedaan moet worden (verblijf in wildpark, reizen door ruige natuur).*
Categorie 5*: Zware reis die we alleen aanraden voor ervaren reizigers die beschikken over uitgebreide reiservaring en een zeer goede lichamelijke en geestelijke conditie hebben. Denk hierbij aan meerdaagse trektochten, reizen door ruig terrein, lange wandelafstanden per dag en/of grote hoogteverschillen.*

Neem bij twijfel contact met ons op. Wij adviseren jou graag bij de keuze voor een passende reis.

Reisbegeleiding
Al onze groepsreizen worden ter plekke uitgevoerd door **Nederlandstalige of lokale Engelstalige reisbegeleiders**. Bij de vertrekdatum van een reis wordt dit op onze website duidelijk vermeld.

Veel klanten vragen ons of er **veel verschil is tussen een reisbegeleider uit België/Nederland of een lokale Engelssprekende reisbegeleider**. Wij vinden dat er aan beide keuzes voor- en nadelen verbonden zijn en dat iedereen daarom zelf moet afwegen welke keuze voor hem/haar de beste is.

Een **Nederlandstalige reisbegeleider** is meestal opgegroeid in België of Nederland en maakt daarom deel uit van onze westerse cultuur. Met hen is het over het algemeen makkelijker communiceren tijdens de reis, zowel wat betreft de taal als de culturele achtergrond. Daardoor kan deze reisbegeleider het groepsproces makkelijker volgen en bijsturen waar nodig. Vaak hebben zij ook uitgebreid gereisd of gewoond op de bestemming en hebben dus veel kennis over de lokale gebruiken en delen dit graag met je. Ook is de Nederlandstalige reisbegeleider zich zeer bewust van het belang van duurzaam toerisme; ze stimuleren het bezoeken van kleinschalige lokale restaurants, beperken het gebruik van plastic en geven duurzame tips tijdens de reis.

Een **lokale Engelstalige reisbegeleider** is natuurlijk op de bestemming opgegroeid en 'ademt' daarom deze bestemming. Hij of zij is hierdoor de aangewezen persoon om je in te wijden in de lokale gebruiken en cultuur. Overal is hij/zij thuis en dit communiceert erg makkelijk met de lokalen. Zijn of haar Engels heeft vaak een accent waardoor de communicatie iets moeilijker kan verlopen dan met een Nederlandstalige reisbegeleider. Positief is dat zo lokaal werk gecreëerd wordt op de bestemming zodat de lokale economie meer profiteert van je bezoek. Tenslotte geldt vaak een korting op een reis met een lokale Engelstalige reisbegeleider omdat bijvoorbeeld geen intercontinentaal vliegticket voor hen betaald hoeft te worden en wij dit verrekenen in onze prijzen.

Koning Aap stelt **hoge eisen aan de reisbegeleiding**. Een goede reisbegeleider is van grote meerwaarde op de reis! Wij zijn dan ook trots op ons team van professionele reisbegeleiders. Het zijn stuk voor stuk enthousiastelingen die allemaal de **liefde voor 'hun' land(en) graag aan anderen over brengen.** Ruime reiservaring én ervaring in het omgaan met groepen en (bij voorkeur) actieve kennis van lokale gebruiken en de taal zijn bij ons belangrijke selectiecriteria bij de keuze voor onze reisbegeleiders. Voor onze nieuwe reisbegeleiders worden speciale trainingen georganiseerd om ze voor te bereiden op hun rol tijdens de reis. Tijdens deze trainingen krijgen ze ook lastige praktijksituaties voorgeschoteld en leren ze waar de Koning Aap reisformule voor staat.

Daarnaast worden er met regelmaat bijeenkomsten georganiseerd voor de Nederlandstalige reisbegeleiders om essentiële kennis en ervaring uit te wisselen met elkaar en met medewerkers op kantoor, zodat de reizen op allerlei vlakken verbeterd kunnen worden.

De **primaire taak van onze reisbegeleiding** is toezien op een goede logistiek van de reis (vervoer en accommodatie). Ook waakt de reisbegeleiding over het verloop van het programma en over de aandacht die elk onderdeel krijgt. De reisbegeleider organiseert ter plekke een scala aan facultatieve excursies. Daarnaast fungeert hij of zij natuurlijk als centrale vraagbaak. Onze medewerkers kunnen veel vertellen over het land en de plaatselijke gewoonten. Realiseer je wel: een reisbegeleider is geen wandelende encyclopedie. Hoe je uiteindelijk het land ervaart bepaal je zelf, neem dus altijd een goede reisgids mee.

Natuurlijk heeft een reisbegeleider ook niet alles in de hand. Soms is er sprake van overmacht: door overstromingen of aardverschuivingen is de weg versperd, de overheid heeft de treinkaartjes geconfisqueerd of het hotel heeft de kamers al weggegeven. Bij dit soort tegenslagen zal de reisbegeleider op zoek gaan naar een alternatief.

Ondanks alle voorbereidingen en inspanningen van de reisbegeleider kan het gebeuren dat de reis toch niet geheel naar je verwachting verloopt. De reisbegeleider hoort dit dan graag van je, zodat er **ter plekke** naar een oplossing gezocht kan worden.

Het functioneren van onze reisbegeleiders evalueren we na iedere reis aan de hand van door deelnemers **ingevulde evaluatieformulieren**. Zo hebben wij te allen tijde zicht op hoe onze mensen in het veld opereren!

Je reisbegeleider verwacht aan het einde van de reis een **fooi** als zij/hij het werk goed heeft gedaan. Ons advies voor deze fooi verschilt per land, kijk voor een indicatie in de landeninformatie van je reisbestemming.

Festivals

Santiago de Cuba, Carnaval

In Santiago de Cuba, Cuba's tweede stad, viert men eind juli elk jaar uitbundig carnaval. Vroeger duurde het carnaval

30 dagen, maar tegenwoordig gaan de Cubanen “slechts” 10 dagen helemaal uit hun dak.

Beweging van de 26ste juli*

Tijdens het carnaval herdenkt men de oprichting van “de beweging van de 26ste juli”. Op deze dag, die afgekort wordt tot M-26-7 (movimiento 26 de Julio), viel Fidel Castro met zijn aanhangers de Moncada Kazerne binnen. Doel was het overmeesteren van de kazerne en het stelen van de wapens. Vervolgens zou de groep de bergen in trekken en zo een guerrilla-aanval op het regime van president Fulgencio Batista plegen. Dit plan liep niet zoals verwacht. Fidel Castro verdween achter slot en grendel en vele volgelingen vonden de dood. Toen Castro later vrij kwam riep hij “de beweging van de 26ste juli” uit, waarmee hij in 1959 alsnog het regime van de dictator verwierp.

** Deze datum is onder voorbehoud; definitieve festivaldatum wordt soms gewijzigd door plaatselijke autoriteiten.*

Swingen op boten

Naast het politieke karakter van het carnaval vinden er ook optochten en festiviteiten plaats met een religieuze achtergrond. Men eert Santiago Apostolo, de beschermheilige van de stad. De viering begint met het ‘carnaval aquatico’, waarbij mensen swingend op boten staan die in de haven nabij het Castillo de Morro drijven. Daarna vieren de kinderen carnaval tijdens het ‘carnaval infantil’. Ze doen geschminkt en in kleurrijke kostuums mee aan een parade, waarbij ze dansen, zingen en spelen op trommels.

Probeer maar eens stil te staan!

Maar het grootste spektakel is toch wel het "Carnaval de Santiago de Cuba", waarbij parades door de straten van Santiago worden gehouden. Men draagt kleurrijke maskers van papier-maché, iedereen danst de conga en doet zich te goed aan Cubaanse rum. Santiago is de meest swingende en opwindende stad van Cuba, probeer hier maar eens stil te staan tijdens het uitbundigste carnaval van het Cubaanse eiland!

Bewust op reis

Reizen is andere culturen leren kennen, lokale mensen ontmoeten en prachtige natuur zien. En dat willen we ook nog tot ver in de toekomst. Daarom hebben wij bij onze reizen aandacht voor mens, natuur, milieu en cultuur. Verantwoord reizen verrijkt niet alleen de reiservaring, maar draagt ook bij aan de kwaliteit van bestemmingen.

Local Impact Score

Voor elke reis streven wij naar een zo laag mogelijke klimaatimpact en een zo groot mogelijke positieve bijdrage aan de lokale omgeving. Om inzichtelijk te maken welk deel van onze uitgaven en de uitgaven van onze reizigers bij de lokale gemeenschap (accommodaties, restaurants en transport) terecht komt, hebben wij een Local Impact Score ontwikkeld.

De Local Impact Score bestaat uit twee elementen. Het eerste deel is opgebouwd uit een berekening van de vlucht, het landarrangement en het geschatte zakgeld. Het tweede deel is gebaseerd op tien criteria die wij hanteren om lokale impact te bevorderen. Deze twee elementen samen vormen samen onze Local Impact score. Een hogere score geeft aan dat een groter deel van de uitgaven bij lokale aanbieders terechtkomt. Lagere scores hebben uiteraard meer aandacht nodig in de toekomst. We werken samen met onze lokale partners aan verbetering van de score. De scores worden 2-jaarlijks bijgewerkt.

De Local Impact Score van deze reis is: **69**

Wil je meer lezen over de Local Impact Score of ben je benieuwd uit welke duurzaamheidscriteria de score is opgebouwd? Wij leggen je dit graag uit op **onze duurzaamheidspagina**.

Landarrangement

Het is ook mogelijk om van deze rondreis alleen het landarrangement te boeken. Je regelt dan zelf de internationale vluchten en de transfer bij aankomst en vertrek. Met de andere deelnemers maak je vervolgens de reis volgens programma. Zo heb je een optimale vrijheid om zelf je reis samen te stellen en de vlucht te kiezen die bij je reisplannen past.

Op het boekingsformulier kun je ook aangeven of we, tegen betaling, nog een extra overnachting bij aankomst moeten regelen. Ook de transfer bij aankomst kan Koning Aap op individuele basis voor je regelen.

Voor al onze reizen hebben we een minimum aantal deelnemers nodig. Houd hier rekening mee voordat je zelf tickets gaat reserveren.

Het is in alle gevallen je eigen verantwoordelijkheid om op tijd bij het beginpunt van de reis aanwezig te zijn. Daarnaast zijn wij niet verantwoordelijk voor sporadische wijzigingen in de vertrekdata van onze groepsreizen.

Verzekeringen

Zoals in onze reisvoorwaarden vermeld staat, stellen we het afsluiten van een reisverzekering verplicht. Mocht je nog geen reisverzekering hebben afgesloten, dan ben je verplicht hier vóór vertrek alsnog voor te zorgen. Mocht er onverhoopt iets gebeuren tijdens de reis of voor aanvang van de reis, dan kan dit je veel geld kosten. Door het afsluiten van een verzekering voorkom je hoge kosten. Koning Aap werkt al jaren samen met de bekende reisverzekeraar Allianz Global Assistance. Zij hebben een speciaal pakket van reis- en annuleringsverzekeringen samengesteld dat aansluit op het avontuurlijk karakter van onze groepsreizen.

Je verzekeringen bij Koning Aap afsluiten: de voordelen

Hoewel het niet verplicht is om de verzekeringen bij Koning Aap af te sluiten, raden we dit wel aan. Omdat we goed op de hoogte zijn van de af te leggen reisroutes en ter plaatse beschikken over de medewerking van lokale agenten, zijn eventuele problemen makkelijker op te lossen wanneer de reisverzekering via Koning Aap is afgesloten. Een bijkomend voordeel is dat wanneer een reis onverhoopt niet door mocht gaan, de kosten van de afgesloten reis- en/of annuleringsverzekeringen geheel gerestitueerd worden.

Reis je met een reisgenoot?

Deelnemers die zich samen inschrijven op een reis raden we aan om een reisverzekering af te sluiten bij dezelfde verzekeringsmaatschappij. Bij een eventuele repatriëring van je reisgenoot voorkom je zo dat je als medereiziger (met een andere verzekering) geen toestemming krijgt om ook zonder kosten terug te keren.

Avontuurlijke excursies zijn op eigen risico

Met nadruk willen we er op wijzen dat reizigers die tijdens hun reis deel willen nemen aan avontuurlijke excursies (als raften, duiken, snorkelen, (bamboe)vlotvaren, kanoën, (water)skiën, (wind)surfen, parasailing, deltavliegen, parachutespringen, ballonvaren, bungee jumpen, canopy tour, canyoning, speleologie, mountain trekking, tokkelen, sandboarden, mountain biking, downhill biking en snowboarden) dit voor eigen risico doen en dat we hen dringend aanraden vooraf te controleren of hun reisverzekering deze activiteiten dekt.

Hoe sluit je een verzekering via ons af?

Dat is heel makkelijk! Bij het boeken van een reis, kun je in het boekingsformulier aangeven welke verzekering(en) je wilt bijboeken.

Overzicht verzekeringen

Voor meer informatie verwijzen we je door naar een pagina met meer uitleg over alle verzekeringsmogelijkheden.

- Verzekeringspakketten voor reizigers uit Nederland
- Verzekeringspakketten voor reizigers uit België

Veilig op reis

Wij zijn aangesloten bij de SGR en de ANVR. Voor jou als reiziger is dit een veilig gevoel, omdat je bij eventuele problemen altijd kunt terugvallen op deze organisaties.
Ook ons lidmaatschap van het Calamiteitenfonds geeft je de zekerheid dat, bij erkende calamiteiten die niet verzekerd zijn door je reisverzekering, extra kosten vergoed worden.

Veelgestelde vragen

Veelgestelde vragen over Cuba

Landinformatie

Meer informatie over Cuba

Verder nog belangrijk
We raden je aan om goed voorbereid op reis te gaan, lees daarom voldoende over je reisbestemming en vraag goed na welke vaccinaties en andere medicatie je nodig hebt. Hieronder volgen nog een paar belangrijke zaken.

Persoonsgegevens
Zorg dat je je persoons- en paspoortgegevens (als geslacht, geboortedatum, voornamen en achternaam zoals vermeld in je paspoort) correct invult, aangezien deze uiteraard nodig zijn voor het inboeken van je vluchten, eventuele treintickets of accommodatie. Check na ontvangst van je (digitale) boekingsbevestiging of deze gegevens correct staan vermeld. Je bent zelf verantwoordelijk voor het verstrekken van correcte gegevens. Met onjuiste gegevens loop je het risico niet toegelaten te worden op een vlucht of buitenlandse luchthaven.

Feedback
Hoewel wij veel aandacht besteden aan het goed uitvoeren van onze reizen is het mogelijk dat een deelnemer aanmerkingen heeft over de uitvoering van de reis. Om te bewerkstelligen dat deze aanmerkingen direct tijdens de reis naar tevredenheid opgelost kunnen worden, is de deelnemer verplicht de aanmerkingen per omgaande schriftelijk aan de reisbegeleiding mee te delen. Klachten die niet tijdens de reis schriftelijk aan de reisbegeleiding zijn meegedeeld, zullen door ons na afloop van de reis niet in behandeling worden genomen.

Aantal deelnemers
Mocht het gepubliceerde minimum aantal deelnemers niet gehaald worden, dan hebben wij de mogelijkheid om deze reis schriftelijk of mondeling te annuleren. Ook het uiteindelijk niet verkrijgen van de benodigde vliegtickets, kan leiden tot het annuleren van de reis. Wij verplichten ons dit uiterlijk drie weken voor vertrek aan de deelnemers mee te delen.

Adventure Specialists BV
Koning Aap maakt deel uit van een groep avontuurlijke reisorganisaties die vallen onder Adventure Specialists BV. Zij werken op diverse manieren samen om te zorgen dat de reiziger zo veel mogelijk waar krijgt voor zijn geld. Achter de schermen wordt er samengewerkt op het gebied van inkoop en afhandeling en voor de reiziger betekent het dat we de kans vergroten dat de reizen doorgang vinden doordat we belangstellenden naar elkaar kunnen doorverwijzen. In het enkele geval dat een reis wordt geannuleerd, gaan we eerst kijken of we de reiziger kunnen onderbrengen bij één van de andere reisorganisaties (Koning Aap Nederland, Koning Aap België, Shoestring).

Boek niet te laat
Wacht met het boeken van een reis niet te lang, omdat we een maand voor een reis vertrekt (en in sommige gevallen eerder) onze vliegtuigstoelen moeten retourneren aan de desbetreffende luchtvaartmaatschappij. Daarna zijn de stoelen ‘op aanvraag’. Bovendien kan laat boeken afwijkende vluchtschema’s met bijbehorende vluchttoeslagen, extra transfers en eenpersoonskamertoeslagen met zich meebrengen.

Laatste nieuws
In de uitgebreide reisbeschrijving vind je de meest actuele informatie over onze reizen. In de loop van het jaar kunnen echter veranderingen optreden waardoor mogelijk het dag-tot-dag-programma of het vluchtschema aangepast dient te worden. Uiteraard zoeken we dan altijd naar een zo goed mogelijk alternatief. Al deze veranderingen worden, zodra bekend, vermeld op onze website bij de betreffende reis onder 'Laatste Nieuws'. Indien de inhoud van de uitgebreide reisbeschrijving afwijkt van de informatie in onze algemene brochure, is de beschrijving op onze website bindend.

Verlenging van de reis
Mocht je je reis willen verlengen, dan kun je dit aangeven op je boekingsformulier. Voor het wijzigen van de vlucht ten opzichte van de groepsvlucht brengen we standaard € 50,- per boeking in rekening. Bij de verlenging van je reis kun je te maken hebben met extra kosten, zoals meerkosten voor de vlucht (door bijvoorbeeld een andere luchtvaartmaatschappij of boekingsklasse), het regelen van eigen transfer, extra hotelnachten etc. Wij nemen (na ontvangst van je boekingsformulier!) zo spoedig mogelijk contact met je op om de prijs met je te bespreken. Pas nadat je hiermee akkoord bent gegaan, wordt je boeking definitief.

Tenslotte
Onze rondreizen gaan door landen waar het klimaat en andere factoren kunnen zorgen voor problemen. Dit kan betekenen dat we soms moeten afwijken van het bovenstaande programma. Tussentijdse aanpassingen van dienstregelingen en prijzen van de luchtvaartmaatschappijen kunnen eveneens leiden tot gewijzigde vluchtdagen en reissommen. We doen ons uiterste best om eventuele veranderingen zo snel mogelijk door te geven en de gevolgen ervan zo beperkt mogelijk te houden, maar we zijn niet verantwoordelijk voor factoren die buiten onze macht liggen. Je kunt op onze website kijken voor eventuele wijzigingen.

Adres

Bezoekadres Koning Aap Nederland
Entrada 224 1114 AA Amsterdam - Duivendrecht

Email
info@koningaap.nl

Telefoon
020-7887700

In geval van uiterste nood - 24 uur bereikbaar
Uitsluitend voor noodgevallen kun je ons buiten kantooruren bereiken op +31 (0)20-788 77 00. Je kiest dan in het keuzemenu voor nummer 1. Je wordt dan direct doorverbonden met onze alarmcentrale.
Bij een noodgeval moet je denken aan een last-minute annulering (binnen 24 uur voor vertrek), (vlucht)vertraging of ziekenhuisopname.

Openingstijden
Ons kantoor is geopend op de volgende tijden:
Maandag t/m vrijdag van 10-16 uur

Afspraak met een landenspecialist
Wil je een afspraak maken met één van onze landenspecialisten, bel dan van tevoren voor een afspraak, zodat je er zeker van bent dat je de juiste persoon te spreken krijgt.